

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 370/04-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. decembra 2004 predbežne prerokoval sťažnosť Evy Ďurákovej, bytom B. n. B., namietajúcu porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou v konaní vedenom pod sp. zn. E 39/00, ako aj postupom Krajského súdu v Trenčíne v odvolacích konaniach v uvedenej veci vedených pod sp. zn. 19 Co 258/00, 19 Co 160/02 a 17 CoE 140/03 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Evy Ďurákovej o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. septembra 2004 doručená sťažnosť Evy Ďurákovej, bytom B. n. B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom Okresného súdu Bánovce nad

Bebravou (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. E 39/00, ako aj postupom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) v odvolacích konaniach v uvedenej veci vedených pod sp. zn. 19 Co 258/00, 19 Co 160/02 a 17 CoE 140/03.

Sťažovateľka uviedla, že sa návrhom na súdny výkon rozhodnutia domáhala na okresnom súde vypratania nehnuteľnosti (bytu číslo 8 na prvom poschodí bytového domu na D. ulici v B. n. B.), a to na základe právoplatného a vykonateľného rozsudku Okresného súdu Topoľčany č. k. 5 C 207/95-12 z 18. októbra 1995 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, pobočky v Nitre, č. k. 29 Co 431/95-24 zo 7. februára 1996, ktorým bola okrem iného jej bývalému manželovi E. Ď. (ďalej len „povinný“) uložená povinnosť vystáť sa z predmetného bytu do pätnástich dní od zabezpečenia náhradného ubytovania.

Podľa sťažovateľky je doba núteného výkonu rozhodnutia súdom presahujúca tri roky neprímerane dlhá. Sťažovateľka poukázala na skutočnosť, že nútenému výkonu rozhodnutia predchádzalo sporové konanie vo veci samej, pričom konanie o výkon rozhodnutia súdom nebolo dosiaľ skončené. Z tohto aspektu sa potom súdna ochrana poskytovaná jej právam javí ako veľmi málo efektívna. Sťažovateľka je matkou troch detí (E. Ď., P. Ď. a N. Ď.), pričom podľa jej vyjadrenia musela opustiť predmetný byt pre agresivitu bývalého manžela, ktorý ho užíva bez toho, aby prispieval na úhradu nájomného alebo platieb za služby spojené s užívaním bytu, za situácie, keď označeným rozsudkom Okresného súdu Topoľčany z 18. októbra 1995 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, pobočky v Nitre, zo 7. februára 1996 bolo zrušené právo spoločného nájmu predmetného bytu sťažovateľkou a povinným a za nájomkyňu bytu bola určená sťažovateľka. Tá však predmetný byt dosiaľ neužíva aj napriek tomu, že povinnému opakovane zabezpečila náhradné ubytovanie.

Sťažovateľka uviedla, že svojou sťažnosťou sleduje dosiahnutie výkonu označených súdnych rozhodnutí, t. j. vymoženie svojich práv a zabezpečenie bývania pre ňu a jej deti, čo jej môže zabezpečiť „... iba príkaz na urýchléné konanie“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote ako súčasť práva na spravodlivý súdny proces, ako aj „... nerešpektovanie ... ochrany rodiny, detí a mladistvých a práva ako rodiča, ktorý sa stará o deti...“, aby ústavný súd prikázal „súdom, aby vo veci konali“, a aby jej priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 350 000 Sk.

Sťažovateľka taktiež požiadala o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

Na základe výzvy ústavného súdu zo 7. októbra 2004 sa k sťažnosti vyjadril predseda okresného súdu v podaní sp. zn. Spr 1516/2004 z 18. októbra 2004, v ktorom okrem popisu priebehu označeného konania uviedol: „Z hore uvedeného prehľadu o vykonaných súdnych úkonov vyplýva, že prevažná časť dĺžky konania v prejednávanej veci bola zapríčinená tým, že oprávnená zabezpečila povinnému nezodpovedajúcu bytovú náhradu a aj tým, že povinný nepreberal súdne zásielky.

Preto považujem sťažnosť oprávnenej ako nedôvodnú.“

Na základe výzvy ústavného súdu zo 7. októbra 2004 predložil okresný súd ústavnému súdu 25. októbra 2004 súdny spis týkajúci sa konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. E 39/00.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav posudzovaných konaní:

Sťažovateľka sa návrhom na súdny výkon rozhodnutia 8. marca 2000 domáhala vypratania nehnuteľnosti (bytu č. 8 na prvom poschodí bytového domu na D. v B. n. B.) na základe právoplatného a vykonateľného rozsudku Okresného súdu Topoľčany č. k.

5 C 207/95-12 z 18. októbra 1995 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, pobočky v Nitre, č. k. 29 Co 431/95-24 zo 7. februára 1996, ktorý nadobudol vykonateľnosť 28. marca 1996. K návrhu pripojila kópiu titulu na výkon rozhodnutia, kópiu potvrdenia „o možnosti ubytovania“ zo 14. februára 2000 podpísaného riaditeľom Stredného odborného učilišťa strojárskoho v Bánovciach nad Bebravou (ďalej len „SOUS“) a list povinného, ktorým ponúkané náhradné ubytovanie odmieta z finančných dôvodov.

Na základe pokynu vo veci konajúcej sudkyne súdnej kancelárii z 29. marca 2000 vyzval okresný súd Poštu v Bánovciach nad Bebravou (ďalej len „pošta“) na oznámenie, kto prevzal výzvu na vypratanie bytu a oznámenie o zabezpečení bytovej náhrady zasielané právnym zástupcom sťažovateľky povinnému. Zároveň bol pripojený spis Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 5 C 207/95. Odpoveď pošty bola okresnému súdu doručená 3. apríla 2000. Okresný súd opakovane vyzval poštu 12. apríla 2000 doplniac údaje potrebné na to, aby mohla pošta výzve vyhovieť. Odpoveď pošty bola okresnému súdu doručená 25. apríla 2000.

Na základe pokynu vo veci konajúcej sudkyne súdnej kancelárii zo 16. mája 2000 vyzval okresný súd právneho zástupcu sťažovateľky v konaní o výkon rozhodnutia, aby doplnil návrh o spôsob výkonu rozhodnutia vo vzťahu k navrhovanému nútenému výkonu ohľadne trov konania. Odpoveď právneho zástupcu sťažovateľky v konaní o výkon rozhodnutia – doplnenie návrhu - bola okresnému súdu doručená 19. mája 2000.

Uznesením č. k. E 39/00- 23 z 30. mája 2000 nariadil okresný súd výkon rozhodnutia vypratáním predmetného bytu, zároveň nariadil uskutočnenie výkonu rozhodnutia vypratáním vecí povinného, ako aj osôb bývajúcich v predmetnom byte na základe práva povinného a nariadil výkon rozhodnutia na vymoženie trov konania predajom hnutel'ných vecí povinného. Písomné vyhotovenie rozhodnutia bolo doručené povinnému 31. mája 2000 a právnemu zástupcovi sťažovateľky v konaní o výkon rozhodnutia 1. júna 2000.

Dňa 14. júna 2000 bolo okresnému súdu doručené odvolanie povinného proti uzneseniu okresného súdu č. k. E 39/00-23 z 30. mája 2000.

Zákonná sudkyňa uložila 23. júna 2000 súdnej kancelárii zaslať kópiu odvolania právneho zástupcovi sťažovateľky v konaní o výkon rozhodnutia s výzvou na vyjadrenie v lehote 15 dní. Sťažovateľka sa k odvolaniu vyjadrila podaním doručeným okresnému súdu 19. júla 2000.

Zákonná sudkyňa uložila 15. augusta 2000 súdnej kancelárii vypracovať predkladáciu správu a predložiť spis odvolaciemu súdu. Spis bol krajskému súdu predložený 5. septembra 2000. Krajský súd uznesením č. k. 19 Co 258/00-31 z 28. novembra 2000 zrušil uznesenie okresného súdu z 30. mája 2000 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rozhodnutie z 28. novembra 2000 a spis boli okresnému súdu doručené 13. decembra 2000.

Pokynom z 19. decembra 2000 uložila zákonná sudkyňa súdnej kancelárii doručiť rozhodnutie o odvolaní účastníkom konania.

Pokynom z 15. januára 2001 uložila zákonná sudkyňa súdnej kancelárii vyzvať právneho zástupcu sťažovateľky v konaní o výkon rozhodnutia na predloženie dokladov potvrdzujúcich zabezpečenie bytovej náhrady povinnému vrátane listiny preukazujúcej ochotu prenajímateľa uzavrieť s povinným nájomnú zmluvu na dobu neurčitú. Výzva bola právnemu zástupcovi doručená 24. januára 2001.

V dňoch 1. a 7. februára 2001 bolo okresnému súdu predložené potvrdenie spoločnosti BYTTHERM, s. r. o., B. n. B. o možnosti ubytovania v jej zariadení „*Hotel KANADA*“.

Na základe pokynu vo veci konajúcej sudkyne súdnej kancelárii zo 14. marca 2001 vyzval okresný súd spoločnosť BYTTHERM, s. r. o., B. n. B. na oznámenie, či ich zariadenie „*Hotel KANADA*“ je určené na poskytovanie trvalého ubytovania, resp. podnájmu, alebo poskytuje ubytovanie len na prechodnú dobu.

Dňa 28. marca 2001 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľky, v ktorom oznámila, že povinnému zaslala doklady preukazujúce zabezpečenie náhradného ubytovania s tým, že povinný poštovú zásielku odmietol prevziať.

Zákonná sudkyňa nariadila 4. júna 2001 výsluch účastníkov na 28. jún 2001. Počas konania výsluchu bolo povinnému krátkou cestou doručené potvrdenie spoločnosti BYTTHERM, s. r. o., B. n. B. o možnosti ubytovania v jej zariadení „*Hotel KANADA*“ s tým, že sa má k otázke prijatia ponúknutej bytovej náhrady vyjadriť v lehote 30 dní.

Na základe pokynu zákonnej sudkyne súdnej kancelárii z 29. júna 2001 boli zabezpečované dôkazné prostriedky ohľadne príjmov oboch účastníkov konania, ohľadne sporu o dlžné nájomné vedeného medzi nimi pred okresným súdom a ďalších okolností zistených pri výsluchu 28. júna 2001. Podklady boli zabezpečené v priebehu júla 2001.

Na základe pokynu zákonnej sudkyne súdnej kancelárii zo 14. augusta 2001 boli povinný, ako aj právny zástupca sťažovateľky v konaní o výkon rozhodnutia vyzývaní na oznámenie, či povinný uzavrel zmluvu o podnájme ponúknutej bytovej náhrady.

V dňoch 15. a 22. augusta 2001 boli okresnému súdu doručené podania povinného, z ktorých vyplýva, že ponúknutá možnosť ubytovania nezodpovedá požiadavke zabezpečenia náhradného ubytovania v zmysle rozsudku Okresného súdu Topoľčany č. k. 5 C 207/95-12 z 18. októbra 1995 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, pobočky v Nitre, č. k. 29 Co 431/95-24 zo 7. februára 1996.

Uznesením č. k. E 39/00-64 z 11. septembra 2001 nariadil okresný súd výkon rozhodnutia vypratáním predmetného bytu s tým, že o uskutočnení výkonu rozhodnutia rozhodne dodatočne po tom, ako oprávnená preukáže zabezpečenie bytovej náhrady povinnému zodpovedajúcej vykonávanému rozhodnutiu, zároveň nariadil výkon rozhodnutia na vymożenie trov konania predajom hnutelných vecí povinného. Písomné vyhotovenie rozhodnutia bolo doručené právnomu zástupcovi sťažovateľky v konaní o výkon rozhodnutia v októbri 2001. Povinná podala prostredníctvom svojho právneho

zástupcu proti rozhodnutiu v časti týkajúcej sa výroku o uskutočnení výkonu rozhodnutia odvolanie, ktoré bolo okresnému súdu doručené 6. novembra 2001. Povinnému bolo po opakovanom neúspešnom doručovaní rozhodnutie doručené na výsluchu 26. februára 2002, na ktorý bol predvolaný cestou orgánov Policajného zboru 28. januára 2002. Povinný doručil 1. marca 2002 okresnému súdu podanie označené ako „*odvolanie*“ .

Zákonná sudkyňa nariadila 7. marca 2002 výsluch povinného, na ktorý sa tento nedostavil (predvolanie neprevzal). Zákonná sudkyňa uložila 25. marca 2002 predložiť spis odvolaciemu súdu a účastníkom oznámiť, že odvolanie povinného bolo podané po lehote. Spis bol krajskému súdu predložený 8. apríla 2002. Krajský súd uznesením č. k. 19 Co 160/02-87 zo 17. júna 2002 uznesenie okresného súdu č. k. E 39/00-64 z 11. septembra 2001 potvrdil. Rozhodnutie a spis boli okresnému súdu doručené 2. júla 2002.

Zákonná sudkyňa nariadila 10. júla 2002 doručiť rozhodnutie odvolacieho súdu účastníkom konania a predložiť spis, ak dôjde od sťažovateľky oznámenie o zabezpečení bytovej náhrady.

Oznámenie právneho zástupcu sťažovateľky o zabezpečení bytovej náhrady povinnému spolu s prílohami preukazujúcimi oznámenie tejto skutočnosti povinnému a jeho odmietnutie ponúkanej bytovej náhrady bolo okresnému súdu doručené 15. októbra 2002. Výzvou z 28. októbra 2002 preveroval okresný súd u prenajímateľa, či bol ochotný uzavrieť s povinným nájomnú zmluvu ohľadom ponúkanej bytovej náhrady, a žiadal o predloženie kópie návrhu tejto zmluvy. Dňa 6. novembra 2002 bola okresnému súdu doručená odpoveď označeného prenajímateľa potvrdzujúca ochotu uzavrieť s povinným nájomnú zmluvu, ktorá však nebola uzatvorená pre jeho odmietnutie ponúkanej bytovej náhrady.

Okresný súd nariadil vo veci výsluch účastníkov konania na 14. november 2002, na ktorom povinný zdôvodnil svoje odmietnutie ponúkanej bytovej náhrady tvrdením, že ide o priestory nespôsobilé na bývanie, spolu s popisom ich stavu.

Výzvou z 12. decembra 2002 žiadal okresný súd označeného prenajímateľa, aby sa vyjadril k popisu stavu označeného bytu povinným na výsluchu 14. novembra 2002. Dňa 30. decembra 2002 bola okresnému súdu doručená odpoveď, že „2- izbový byt č. 12 na ul. K. je II. kategórie, s plynovým vykurovaním“, s tým, že pre nezáujem povinného bol už prenajatý inej osobe.

Výzvou zo 17. januára 2003 žiadal okresný súd o oznámenie, či je možné urobiť obhliadku bytu pôvodne ponúknutého povinnému. V odpovedi doručenej okresnému súdu 21. februára 2003 sa opäť konštatuje, že byt bol už „*pridelený*“ novému nájomcovi.

Zákonná sudkyňa nariadila 17. marca 2003 výsluch účastníkov konania na 10. apríl 2003. Právnomu zástupcovi sťažovateľky uložila predložiť na výsluchu kópiu návrhu zmluvy o nájme ponúknutého bytu. Stav bytov v objekte na ulici K. v B. n. B. zisťoval okresný súd následne na základe obsahu spisu v obdobnej veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. E 45/99, kde bola vykonaná obhliadka objektu.

Sťažovateľka 9. apríla 2003 telefonicky ospravedlnila svoju neúčast' na nariadenom výsluchu zo zdravotných dôvodov, ako aj neúčast' jej právneho zástupcu a požiadala o jeho odročenie. Z uvedeného dôvodu, ako aj pre neúčast' povinného, ktorému sa predvolanie nepodarilo doručiť, bol výsluch odročený na 13. máj 2003.

Na základe listu právneho zástupcu sťažovateľky v konaní o výkon rozhodnutia z 24. apríla 2003 žiadal okresný súd výzvou zo 7. mája 2003 spoločnosť BYTTHERM, s. r. o., B. n. B. o predloženie kópie návrhu zmluvy o nájme ponúknutého bytu. V odpovedi doručenej okresnému súdu 13. mája 2003 sa opäť konštatuje, že byt bol už „*pridelený*“ novému nájomcovi a nájomná zmluva nebola vyhotovená pre nesúhlas povinného s jej uzatvorením. Na výsluch konaný 13. mája 2003 sa povinný nedostavil, pričom zasielané predvolanie neprevzal.

Uznesením č. k. E 39/00-132 zo 6. júna 2003 nariadil okresný súd uskutočnenie výkonu rozhodnutia vypratáním predmetného bytu. Písomné vyhotovenie rozhodnutia bolo

právnemu zástupcovi sťažovateľky doručené 11. júna 2003. Výzvami zo 16. júla 2003 zisťoval okresný súd miesto pobytu povinného, jeho zamestnávateľa, resp. prípadnú evidenciu na úrade práce. Na základe odpovede doručenej okresnému súdu 11. augusta 2003 požiadal okresný súd o doručenie rozhodnutia zo 6. júna 2003 Okresný úrad práce v Bánovciach nad Bebravou. Povinný rozhodnutie prevzal 19. augusta 2003. Dňa 2. septembra 2003 sa povinný proti uvedenému rozhodnutiu okresného súdu odvolal.

Okresný súd uznesením č. k. E 39/00-148 z 19. septembra 2003 povinnému uložil, aby v lehote 10 dní doplnil zákonom ustanovené náležitosti podaného odvolania. O doručenie písomného vyhotovenia rozhodnutia požiadal okresný súd 29. októbra 2003 opäť Okresný úrad práce v Bánovciach nad Bebravou. Povinný rozhodnutie prevzal 25. novembra 2003. Doplnenie odvolania bolo okresnému súdu doručené 5. decembra 2003. Spis bol predložený krajskému súdu 23. decembra 2003.

Krajský súd uznesením č. k. 17 CoE 140/03-163 z 13. mája 2004 zrušil uznesenie okresného súdu č. k. E 39/00-132 zo 6. júna 2003 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Rozhodnutie z 13. mája 2004 a spis boli okresnému súdu doručené 14. júna 2004.

Zákonná sudkyňa uložila 18. júna 2004 súdnej kancelárii doručiť rozhodnutie odvolacieho súdu účastníkom konania. Právny zástupca sťažovateľky ho prevzal 29. júna 2004. Povinný rozhodnutie neprevzal, zásielka sa vrátila súdu nedoručená 20. júla 2004.

Zákonná sudkyňa uložila 9. augusta 2004 súdnej kancelárii uložiť spis na lehotu šiestich mesiacov „na realizáciu výkonu rozhod.“

III.

3.1. Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola

vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Aj keď sťažnosť sťažovateľky ani po doplnení podaním z 19. októbra 2004 nespĺňala náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené v § 20 ods. 1 a 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), z jej obsahu je nepochybne zrejmé, že podstata zásahu do základných práv sťažovateľky, porušenie ktorých namieta pred ústavným súdom, spočíva v zbytočných priet'ahoch, resp. v neprimeranej dĺžke prerokovania veci okresným súdom a krajským súdom.

Z hľadiska právnej úpravy základných práv a slobôd obsiahnutej v ústave, resp. v kvalifikovaných medzinárodných zmluvách týkajúcich sa ochrany ľudských práv, s prihliadnutím na povahu namietaného zásahu do základných práv a slobôd sťažovateľky a na spôsob, akým táto označila práva, porušenie ktorých namieta, prichádza ako relevantná do úvahy právna úprava obsiahnutá v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).“

Podľa ustanovenia čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru: „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola (...) v primeranej lehote prejednaná (...) súdom (...).“

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne

neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04).

V prípade, keď ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevysloví porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03) alebo sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 17/01, I. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04).

Podľa názoru ústavného súdu postup okresného súdu ani postup krajského súdu v posudzovaných konaniach nemožno považovať za postup, ktorý by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy v konaní“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne napr. I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04) alebo ako postup porušujúci právo sťažovateľky na prejednanie predmetnej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti už uviedol, že právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa vzťahuje aj na konanie o výkon rozhodnutia a rozhodovanie súdu v exekučnom konaní, keďže nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a treba ho tiež

považovať za integrálnu súčasť procesu v zmysle čl. 6 dohovoru, pričom požiadavku na rýchly a efektívny postup súdu pri rozhodovaní v rámci konania týkajúceho sa núteného výkonu rozhodnutia je vzhľadom na jeho charakter a účel potrebné posudzovať ešte dôraznejšie ako v konaní „o práve samom“, ktoré mu predchádzalo (napr. III. ÚS 15/03, III. ÚS 229/04).

V posudzovanom prípade však nemožno neprihliadnuť na skutočnosť, že pri výkone rozhodnutia vypratáním bytu je pre postup súdu rozhodujúce, či vykonávané rozhodnutie priznáva alebo nepriznáva povinnému právo na bytovú náhradu, resp. či povinnosť vypratať byt je viazaná na zabezpečenie bytovej náhrady, pričom základným predpokladom uskutočnenia výkonu rozhodnutia v druhej z uvedených alternatív je zabezpečenie bytovej náhrady oprávneným podľa vykonávaného rozhodnutia. V danom prípade priznávalo súdne rozhodnutie, ktoré bolo titulom prebiehajúceho vykonávacieho konania, povinnému právo na zabezpečenie náhradného ubytovania.

Podľa § 712 ods. 3 Občianskeho zákonníka náhradným ubytovaním je byt s jednou obytnou miestnosťou alebo obytná miestnosť v slobodárni, ubytovni alebo v iných zariadeniach určených na trvalé bývanie alebo podnájom v zariadenej alebo nezariadenej časti bytu u iného nájomcu. Byt alebo obytnú miestnosť môžu užívať viacerí nájomcovia.

Podľa ustanovenia § 340 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku ak rozhodnutie, ktorého výkon sa navrhuje, ukladá, aby povinný vypratol byt, za ktorý treba zabezpečiť či už náhradný byt alebo náhradné ubytovanie, súd síce nariadi výkon rozhodnutia, ale s dodatkom, že o uskutočnení výkonu rozhodnutia rozhodne dodatočne. Uskutočnenie výkonu rozhodnutia nariadi, až oprávnený súdu preukáže, že pre povinného je zabezpečená taká bytová náhrada, aká je určená vo vykonávanom rozsudku.

Podľa súčasnej platnej právnej úpravy zabezpečenie bytovej náhrady preukazuje oprávnený. Na ňom spočíva dôkazné bremeno preukázať, že vo vykonateľnom rozhodnutí priznaná bytová náhrada je povinnému k dispozícii. Procesná aktivita oprávneného v tomto smere, ako aj spôsob, akým sa s prípadnými námietkami povinného proti ponúknutej

bytovej náhrade vysporiada súd, môžu výrazným spôsobom ovplyvniť plynulosť a celkovú dobu tohto typu vykonávacieho konania. Pri posúdení sťažnosti ústavný súd prihliadal na tieto aspekty správania sťažovateľky ako účastníčky konania a na spôsob, akým v konaní postupovali oba súdy.

3.2. Z predloženého na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu vyplýva, že postup okresného súdu po podaní sťažovateľkinho návrhu na súdny výkon rozhodnutia (8. marca 2000) smeroval k nariadeniu výkonu rozhodnutia a k posúdeniu splnenia zákonom ustanovených podmienok (zabezpečenie bytovej náhrady zodpovedajúcej vykonávanému súdnemu rozhodnutiu) na jeho uskutočnenie. V postupe okresného súdu sa nevyskytli obdobia nečinnosti alebo zjavne neefektívnej činnosti spôsobilé odôvodniť záver o porušení základného práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov alebo vylučujúce definitívne možnosť prejednávania predmetnej veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru za predpokladu zabezpečenia zodpovedajúcej bytovej náhrady povinnému.

Okresný súd aktívne dopĺňal podklady potrebné pre posúdenie, či bytová náhrada, ktorú sťažovateľka zabezpečila, zodpovedá vykonávanému súdnemu rozhodnutiu. V priebehu konania pritom opakovane došlo k situácii, že listinné dôkazy predložené sťažovateľkou o zabezpečení bytovej náhrady (vyhlásenia subjektov, ktoré mali poskytnúť náhradné ubytovanie) boli následne povinným spochybnené predložením doplňujúcich stanovísk („*vysvetlení*“) týchto osôb, z ktorých vyplynulo, že sú spôsobilé poskytnúť povinnému iba krátkodobé ubytovanie prechodného charakteru.

Aj keď výkon rozsudku Okresného súdu Topoľčany č. k. 5 C 207/95-12 z 18. októbra 1995 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, pobočky v Nitre, č. k. 29 Co 431/95-24 zo 7. februára 1996 je právoplatne nariadený uznesením okresného súdu č. k. E 39/00-64 z 11. septembra 2001 (potvrdeným uznesením krajského súdu č. k. 19 Co 160/02-87 zo 17. júna 2002), jeho uskutočneniu bránila skutočnosť, že sťažovateľke ako oprávnenej sa nepodarilo preukázať zabezpečenie zodpovedajúcej bytovej náhrady povinnému.

Pokiaľ ide o poslednú - tretiu možnosť náhradného ubytovania, ktoré sťažovateľka ponúkla povinnému v septembri 2002 (oznámené okresnému súdu 15. októbra 2002), k uskutočneniu výkonu rozhodnutia nedošlo kvôli prenajatiu ponúkanej bytovej náhrady (po jej odmietnutí povinným) inej osobe. Aj keď okresný súd bol oprávnený posudzovať otázku, či ponúkaná bytová náhrada zodpovedá účelom realizácie výkonu rozhodnutia, v takomto type konania nemohol riešiť prípadnú otázku zániku práva na bytovú náhradu, pokiaľ sťažovateľka tvrdila, že toto právo zaniklo, pretože povinný nesplnil svoju zákonnú povinnosť vyplývajúcu z § 712c ods. 3 Občianskeho zákonníka, t. j. v lehote 30 dní od doručenia písomného vyhlásenia neuzavrel zmluvu vo vzťahu k ponúknutej bytovej náhrade. Pri rozhodovaní o uskutočnení nariadeného výkonu rozhodnutia musel okresný súd vychádzať z vykonávaného rozsudku, ktorý je exekučným titulom. Sťažovateľka sa pritom nedomáhala vydania nového rozhodnutia, ktorým by bolo určené, že povinnosť vypratať predmetný byt viazanú pôvodne na bytovú náhradu musí povinný splniť bez ohľadu na túto podmienku vzhľadom na zánik jeho nároku na bytovú náhradu podľa § 712c ods. 3 Občianskeho zákonníka (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. septembra 2000 sp. zn. 5 Cdo 12/2000).

S ohľadom na tieto skutočnosti preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd postup okresného súdu v predmetnom konaní po prípadnom prijatí návrhu (sťažnosti) na ďalšie konanie kvalifikoval ako porušenie označených práv sťažovateľky.

3.3. Pokiaľ ide o postup krajského súdu, ústavný súd nezistil také závažné skutočnosti, ktoré by odôvodňovali záver o porušení sťažovateľkou označených práv v konaniach o odvolaní v predmetnej veci vedených pod sp. zn. 19 Co 258/00, 19 Co 160/02 a 17 CoE 140/03. V prvých dvoch z označených konaní predstavuje doba prerokovania predmetnej veci (od predloženia spisu krajskému súdu do jeho vrátenia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie vrátane rozhodnutia o opravnom prostriedku) približne tri mesiace a v konaní vedenom pod sp. zn. 17 CoE 140/03 šesť mesiacov.

3.4. Z vyššie uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

3.5. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci (predovšetkým o jej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu ústavným súdom) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2004